

Fenomenologie

Patočka je přesvědčen, že ve své základní kritické distanci od Husserlovy filosofie (např. 7668, s. 77) jakožto transcendentálního subjektivismu ve skutečnosti nijak neopouští fenomenologii. Tím založil i pro své žáky určitou možnost zase jejich kritické distance od svého chápání fenomenologické filosofie, aniž by se tím museli rozloučit s „patočkovskou“ fenomenologií. Když jsme se s Patočkou v roce 1976 (na jeho přání a podle jeho výběru) sešli v bytě u Rezků, aby se s námi poradil o tom, co by měl napsat do Rakušany tehdy vyžádaného článku o stavu fenomenologie v Čechách a na Moravě (mám dojem, že tehdy opravdu nešlo o situaci na Slovensku, ale naprosto jist si už nejsem; charakteristické však bylo, že nebyl přizván žádný slovenský filosof, ačkoliv to v zásadě bylo možné), měl jsem pochybnosti, zda mé přizvání je na místě. Patočka měl na mne navzdory mé silné rezistenci (a „dificilnosti“) velký vliv také ve fenomenologickém smyslu, a já jsem si proto vždycky svůj vztah k fenomenologii formuloval – v navázání na jednu formulaci Husserlovu – tak, že uznávám fenomenologii jako metodu (resp. jako jeden z přístupů), ale nikoli jako (celou) filosofii. Ani dnes nevidím důvod, proč bych toto stanovisko měl změnit, ale rozumím tomu, že fenomenologie je víc než pouhou filosofickou metodou (a samozřejmě víc než vědeckou metodou), tj. že i v nedogmatizujícím chápání může znamenat dosti pronikavé ovlivnění samotného filosofování, a proto se nechci urputně bránit, když by mne někdo chtěl zahrnout (ovšem spíše někam stranou) do mnohočetné delty onoho myšlenkového veletoku, jímž je na konci dvacátého století fenomenologie resp. proud myšlení, který by bez navázání na Husserla byl nemyslitelný a nemožný.

(Písek, 980801-2.)